

Jogállam, humánnum

Összefoglaló egy tudományos konferenciáról

2001. március 23-án a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának szervezésében az egyetem aulájában került megrendezésre A magyar büntetés-végrehajtás időszerű kérdései című szakmai tudományos konferencia, arra tekintettel, hogy a büntetőeljárás-jogi tanszék oktatójának, dr. Vóko György hab. egyetemi docensnek, a Legfőbb Ügyészség önálló osztályvezető ügyészenek megjelent a Magyar büntetés-végrehajtási jog című tankönyve. A tudományos konferencián a büntetés-végrehajtási jog száznál is több elméleti és gyakorlati szakembere (bv. bírók, hivatásos pártfogók, ügyészek, ügyvédek, bv. intézeti parancsnokok, egyetemi oktatók) vettek részt. A konferencia elnökségében a szerző mellett dr. Tremmel Flórián tanszékvezető egyetemi tanár – mint a konferencia moderátora –, dr. Varga Koritár György, Baramya megye főügyésze, dr. Kertész Imre, az állam- és jogtudományok doktora, professzor emeritus, Csóti András bv. dandártábornok, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának általános helyettese, dr. Müller Anikó bv. ezredes, az Országos Parancsnokság jogi és igazgatási főosztályának vezetője, valamint Eugén Balkó, a szlovák büntetés-végrehajtás igazgatója foglalt helyet.

Dr. *Petrétei József* dékánhelyettes megnyitóbeszédét követően dr. Tremmel Flórián levezető moderátor üdvözölte a jelenlévőket, majd felkérte dr. Vóko György hab. egyetemi docenst, legfőbb ügyészségi önálló osztályvezető ügyészt a büntetés-végrehajtás időszerű kérdései című előadásának megtartására.

Dr. *Vóko György* előadásának bevezetőjében hangsúlyozta, hogy a modern állam működéséhez nélkülözhetetlen intézmények hatékony, jogállami funkcionálását sajátos eszközeinkkel az új évszázadban, évezredben is elő kell segítenünk. Számításba kell vennünk az Európai Unióba vezető úton az újabb kihívásokat is. A számbavételhez hozzátartozik a helyzetértékelés, hogyan látjuk a Magyar Köztársaság nagy múltú, nemes hagyománnyal rendelkező, viszont a modern állam működéséhez nélkülözhetetlen intézményeinek hatékony, jogállami funkcionálását. Olyan nagy fontosságú kérdésekre kell választ találni, hogy milyen lesz a magyar büntetés-végrehajtási jog az ezredforduló után, mennyit és mit kell még belőle átalakítani, és ennek során milyen súllyal szerepelnek nemzeti érdekeink és

értékeink, továbbá melyek az újabb kihívások az Európai Unió felé vezető úton. Az előadó napjaink fontos kérdéseként emelte ki, hogy milyen bűnmegelőzési intézkedésekre van szükség, milyen elméleti alapokra építsünk, mely intézkedések a leghatékonyabbak, és hogyan tudjuk ezekhez biztosítani a megfelelő feltételeket. A számos társadalmi, gazdasági és szociális feltételbe, a büntető felelősségre vonás olyan megszervezése is beleértendő, amely összhangban van a tudományos eredményekkel, a lakosság tudati állapotával, a gyakorlati megvalósulás lehetőségeivel és körülményeivel. Rámutatott arra, hogy a bűnözés elleni küzdelem a maga komplexitásában igyekszik vizsgálni és feltárni az okokat a kiküszöbölésük érdekében. Ebből a szempontból is helyeselhetően mindinkább megfelelő figyelem fordul a szankció végrehajtásának a büntető felelősségre vonás folyamatában betöltött szerepére, arra a felismerésre, hogy *minden büntetés vagy büntetőjogi intézkedés hatékonysága nagymértékben függ a büntetés-végrehajtási szervek tevékenységének színvonalától is*. Kiemelte, hogy a magyar büntetés-végrehajtás sem járhat más úton, mint ami társadalmi életünk fejlesztésének útja. Nyilvánvaló, hogy amikor az uniós államok tapasztalatainak felhasználásával próbálunk előrelépni, nem szabad vívmányainkat sem figyelmen kívül hagyni. Közismert tény, hogy a tagállamok büntető igazságszolgáltatási rendszerei nagymértékben különböznek egymástól.

Hangsúlyozta, hogy a jogharmonizáció megvalósításának ütemét, tartamát komoly mértékben befolyásolta és befolyásolja a továbbiakban is a bűnözés helyzetének alakulása. Amint büntetés nélkül nincs büntetőjog, nincs kriminalizálás, éppúgy büntetés-végrehajtás nélkül nincs büntető felelősségre vonás, mert nélküle parttalanná, önmagáért valóvá válna az egész folyamat. Ha a büntetőjog azzal tudja betölteni társadalmi szerepét, hogy büntet, akkor a büntetés-végrehajtási jog akkor, ha ezt a büntetést érvényesíti. Úgy kell ezt tennie, hogy eredményes, hatékony legyen, ugyanakkor megfeleljen a jogállamiság követelményeinek is. Aláhúzta, a büntetés-végrehajtás szerepének, hatékonyságának kérdése nem hanyagolható el, különösen akkor, ha a bűnözés helyzetét továbbra sem látjuk megnyugtatónak az elmúlt évi figyelemre méltó (10-15% körüli) csökkenés ellenére sem. Alapelvei szinten fogalmazta meg, hogy a büntető felelősségre vonás e szakaszában a tettesre esik a nagyobb figyelem, a büntetés-végrehajtási jog ezért csakis emberközpontú lehet. A jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani a jogok és köteleességek összefüggéseire, kölcsönhatásaira, az elítéltek jogállásának kérdésében még meglévő ellentmondások tisztázására.

Egyidejű feladatként jelölte meg a nemzetközi kötelezettségvállalásainkból eredő *harmonizációs jogalkotási problémák megoldását és a büntető igazságszolgáltatási rendszer reformját*. A büntetés-végrehajtás új szabályozását a törvényességi és gyakorlati igények mellett szükségessé teszi az új büntető anyagi jogi és büntetőeljárás-jogi szabályozás is. Ezzel összefüggésben röviden emlékeztetett arra, hogy amennyit hazánkban tíz év alatt módosultak az anyagi jogi szabályok, addig más államokban a változás még ötven év alatt sem éri el ezt a mértéket. Hasonló tendencia figyelhető meg a büntetőeljárás jog területén is, azzal a sajátos helyzettel tetézve, hogy amíg az új büntető törvénykönyv elkészítésének igénye csak az elmúlt tízéves periódus utolsó szakaszában fogalmazódott meg, addig az új büntetőeljárás kódex megalkotása már a periódus első szakaszában igényként

öltött testet. Ennek eredményeként a tízéves időszak második felében fogadta el az Országgyűlés az új büntetőeljárási törvényt, amely azonban mégis csak az elfogadását követő öt év elteltével léphet majd hatályba jelentős változtatásokkal.

A büntetés-végrehajtási jog reformjával összefüggésben leszögezte, hogy a büntetés-végrehajtás Magyarországon humánusabb lett és követi a mai viszonyokat. A szankciók tartalmát képező jogkorlátozás, jogfosztás mértéke törvényben nyert megfogalmazást, a kötelezettségek helyett az ösztönzésnek jutott nagyobb szerep. A véleménynyilvánítás, az önálló döntési és választási lehetőségek köre növekedett, nemzetközi összehasonlításban is igen széles körű biztosítékrendszer működik. Az új évezred első éveiben azonban már olyan törvényre van szükség, amely a jelenleg hatályos, sokszor módosított törvényerejű rendeletnél jobban szolgálja a büntetési, nevelési vagy kezelési célokat, amely épít a magyar büntetés-végrehajtás még ma is hasznosítható hagyományaira, értékeire, ugyanakkor közelít a korszerű európai megoldásokhoz.

A büntetések és az intézkedések végrehajtására vonatkozó szabályozás értékelése kapcsán kiemelte, hogy azokat az 1979. évi 11. tvr. (Bv. tvr.), részletes szabályait a Be. és a Bv. tvr. felhatalmazása alapján kiadott mintegy húsz igazságügyi miniszteri rendelet és utasítás tartalmazza hat minisztérium területéről. Utalt arra, hogy 2000 januárjában lépett hatályba a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról rendelkező 1999. évi LXXX. törvény, amely nem tekinthető klasszikus büntetőjognak, de rendészeti jognak sem, hanem a két jogterület mezsgyéjén mozgó sajátos jogterület. Emlékeztetett továbbá arra, hogy az eredeti felhatalmazás alapján adták ki a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra háruló feladatokról rendelkező 107/1979. (IK. 8.) IM-utasítást, valamint a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bírósági büntetés-végrehajtási csoportra és a bírósági gazdasági hivatalra háruló feladatokról rendelkező 108/1979. IM-utasítást. Hangsúlyozta, hogy ezek az utasítások mára már elavultak és a bíróságok munkáját nemhogy segítenék, meghatároznák, hanem inkább gátolják. Az utasítások ugyanis még olyan büntetőjogi büntetésekről és intézkedésekről is tartalmaznak rendelkezéseket, amelyek már nem részei a magyar jognak, továbbá olyan előírásokat is rögzítenek, amelyeknek törvényi szabályozása feltétlenül indokolt lenne.

A bíróságok adatszolgáltatási kötelezettségével összefüggésben aláhúzta, hogy a bíróságnak minden egyes alkalmazott jogkövetkezménnyről elítéltenként külön értesítést kell kiállítania. A büntető ügyszakban ez – megfelelően képzett segédszemélyzet hiányában – olyan adminisztrációs többletterhet jelent, amely sokszor az érdemi ítékezés rovására is mehet. A különböző értesítési formanyomtatványok ugyanakkor sok felesleges információ közlését is megkívánják a jogerőre emelkedett határozat vonatkozásában.

Rámutatott arra, hogy az elmúlt évtized nem csupán a büntető anyagi és eljárási jogok területén hozott alapvető változásokat, hanem a büntetések és az intézkedések végrehajtásában közreműködő államigazgatási szervek feladat- és hatáskörében is. Sajnálatosnak nevezte, hogy a közjogi-közigazgatási változásokat az utasítások egyáltalán nem követték, így jelenleg a mellékbüntetések végrehajtására nézve az utasítások tartalma nem egy törvénnyel ellentétes. A még hatályos – az ún. jogfosztó mellékbüntetések végrehajtásának részletes szabályait tartalmazó –

4/1968. BM-utasítás már oly mértékben elavult, hogy a gyakorlatra is zavarólag hat. A Be. 1998. és 1999. évi módosítása során a lakhelyelhagyási tilalom teljes egészében új szabályozást nyert, a törvényben több új kényszerintézkedés került beiktatásra és jelenleg is – az idegenrendészeti törvény újraszabályozása folytán – új rendelkezések várhatók. A szabálysértésekről szóló törvény hatálybalépése óta eltelt alig egy év bebizonyította, hogy a Bv. tvr-nek a végrehajtásra vonatkozó rendelkezései elnagyoltak, amelyen alapvetően csak a Kódex átfogó módosítása segíthetne.

Dr. Vókó György előadásának végén hangsúlyozta, hogy a bűnözésre adott válasznak tiszteletben kell tartania a büntetőjog és büntetés-végrehajtási jog társadalmi funkcióját, igazodnia kell ezek hagyományos értékeihez, és a jogállamiság megkívánta feltételekhez. Az elkövetett bűncselekmény súlyához igazodó büntetési keretek között csak az individualizációval lehet a speciális prevenció szempontjait érvényesíteni. Ugyanakkor figyelembe kell venni a sértettek szükségleteit, a lakossági kívánalmakat is. Ahhoz, hogy a megmutatkozó nagyfokú igényre gyors és minőségi választ adhassunk, sokirányú reformot kell végrehajtani. Így többek között a jogalkotásban, az igazgatásban és a végrehajtás területén is egyaránt. A büntetés-végrehajtási jog elemzésekor mindig egy adott időpontban fennálló helyzetről kaphatunk képet, a következő nap esetleg már új gyakorlati kérdést, tudományos eredményt vagy jogalkotói szempontot hozhat felszínre, amelyre ugyanúgy, mint az egész összefüggés-rendszerre, nyomban oda kell figyelni. *Nem lezárt kérdéssről van szó, hanem folyamatos feladatról.* A fejlődésért még korszerűbb és hatékonyabb, a humánusot szolgáló állami és jogi intézményrendszerért dolgozunk, ezen belül ugyanilyen büntetés-végrehajtási rendszerért, magyar és egyben európai büntetés-végrehajtásért, ezt előmozdító büntetés-végrehajtási jogért.

Csöti András bv. dandártábornok, a bv. országos parancsnokának általános helyettese hozzászólásában hangsúlyozta azon álláspontját, mely szerint a jól működő büntetés-végrehajtás feltételei közé tartozik a korszerű jogi szabályozás a megfelelő intézményrendszer, a végrehajtáshoz szükséges pénzügyi fedezet, a fogvatartotti kör és a végrehajtó személyi állomány. Kiemelte, hogy a hazai szabályozás megfelel a nemzetközi elvárásoknak, azonban a végrehajtáshoz szükséges feltételrendszer hiányzik. Így például nincsenek meg az egyszemélyes elhelyezés, illetve a lakhelyhez közeli elhelyezés feltételei. Gondot jelent, hogy a büntetés-végrehajtás – ami a közösségi elhelyezés filozófiájára épült – alulfinanszírozott. Az alacsony biztonsági fokozatú intézetekben még van némi férőhely, a fegyházak azonban már teljességgel zsúfoltak. Különösen kritikus a megyei bv. intézetek helyzete. A növekvő feladatok mellett állandó válságmenedzselésre van szükség. A fogvatartotti létszám növekedését jól jellemzi, hogy 2001 első negyedévében annyit nőtt a telítettség, mint az elmúlt évben összesen. Rámutatott arra, hogy a mai büntetés-végrehajtásnak a túlszűfolttság jelenti a legnagyobb problémáját. A helyzet súlyát növeli, hogy a nemzetközi szervezetek is kiemelt figyelmet fordítanak erre a területre. Utalt arra, hogy az elmúlt időszak tapasztalatai alapján az előzetesen letartóztatottak száma csökkent, emellett azonban nőtt az elítélti állomány. Ebbe az irányba hatott az összbüntetés és a feltételes szabadságra bocsátás szabályainak szigorodása is. Súlyos problémaként értékelte, hogy a jelenlegi telítettség

mellett nem valósítható meg a személyes differenciálás, mert az legfeljebb 80%-os zsúfoltság mellett működhet megfelelően.

A mai magyar büntetés-végrehajtás sajnálatosan ott tart, hogy a közösségi helyiségek (könyvtár, klubszoba) egy részét is zárkává kell átalakítani. A tantermek fenntartása még biztosítható, ennek is köszönhető, hogy az elmúlt évben több mint 2000 fő vett részt valamilyen szervezett oktatásban, illetve képzésben, ami ilyen feltételek mellett nem kis teljesítmény. A zsúfoltság hátrányosan befolyásolja a fogvatartottak fegyelmi helyzetét is, nő a fegyelmi vétségek, az egymás ellen és a személyzettel szemben elkövetett bűncselekmények száma.

Különösen nagy problémaként említette a személyi állomány alulfinanszírozottságának kérdését. Rámutatott arra, hogy hét év alatt a személyi állomány gyakorlatilag teljes mértékben kicserélődött a büntetés-végrehajtásban, ezért ma szinte nincs ötven év feletti tiszthelyettes a testületben. Meggyőződése szerint amennyiben a büntetés-végrehajtás nem képes megoldani ezeket a problémákat, úgy nem lehet eredményes és hatékony. Végezetül emlékeztetett arra, hogy hazánkban a rendszerváltozás óta nem volt súlyos rendkívüli esemény, ami alapvetően a túlterhelt személyzet tisztességes, hivatástudó munkájára vezethető vissza.

Dr. Varga Koritár György, Baranya megye főügyésze hozzászólásában kiemelte, hogy az európai államokban elterjedt, uralkodó felfogás szerint a büntető anyagi jog és a büntetőeljárás jog mellett a bűnügyi jogok körében *a harmadik fő pillér* a büntetés-végrehajtási jog. Utalt arra, hogy a szerző a fenti követelményt szem előtt tartva alkotta meg tankönyvét. Nem volt könnyű helyzetben, hiszen egy állandóan változó jogszabályi környezetben tudományos igényű és a hatályos jognak megfelelő tankönyv elkészítése nagy kihívást jelentett. Dr. Vókó György ezt a feladatot kiválóan teljesítette, mind a szakma képviselői, mind a joghallgatók egy igen igényes és jól szerkesztett könyvet vehettek a kezükbe. Álláspontja szerint a szerző magas szintű és elmélyült elméleti tudását kiválóan ötvözte a gyakorlatban felvetődő jogi kérdésekkel. A tankönyv egyik fő erényeként emelte ki az elmélet és a gyakorlat egységét, ami egy egyetemi tankönyvben különösen fontos követelmény. Emlékeztetett rá, hogy a tankönyv megjelenésétől, 1999-től már több száz hallgató vizsgázott a tankönyv felhasználásával a büntetés-végrehajtási jogból. A vizsgák színvonala és a hallgatók véleménye, továbbá a büntetés-végrehajtási jog iránti érdeklődésük is azt igazolja, hogy egy nagyon jól kidolgozott és hasznos tankönyvről van szó, amely nagyban hozzájárult a jogág önállóságának elismeréséhez.

Hozzászólásának második felében az előzetes letartóztatás foganatosításának problémájáról, mint a magyar büntetés-végrehajtás egyik legneuralgikusabb területéről szólt. Utalt arra, hogy a magyar hatóságokat folyamatosan bírálják azért, mert rendkívül magas az előzetes letartóztatások aránya, ami a nemzetközi összehasonlítás alapján nem is cáfolható. Ezzel összefüggésben Baranya megyei adatokra hívta fel a figyelmet. Kiemelte, hogy a gyakorlatban a megyei bv. intézetekben, valamint a rendőrségi fogdák egy részében a fő problémát is az előzetesen letartóztatottak nagy száma jelenti.

Két megoldási lehetőségre hívta fel a figyelmet. Az egyik szerint csökkenteni kellene az előzetesen letartóztatottak számát, ami a jelenleg ismert „elterelő” jogintézmények – lakhelyelhagyási tilalom, házi őrizet, útiokmány elvétele – alkalmazásától nem várható. A másik út a büntetés-végrehajtási intézetek bővítése, valamint további intézetek építése lehetne, ami nyilvánvalóan finansiális kérdés.

Hangsúlyozta, hogy a megoldást mind a gyakorlat, mind az elmélet szakembereinek folyamatosan keresniük kell, mivel az elmúlt évi ügyészégi országos vizsgálat is egyértelműen bebizonyította, hogy az elhelyezés körülményei a jogszabályi előírásoknak sok esetben nem felelnek meg. Elgondolkodtatónak tartotta, hogy több megyében a pénzügyi és a személyi feltételek hiánya miatt azért függesztették fel a megfelelő elhelyezést biztosító fogdák működését, mert a szükséges fogdaöri létszám nem volt biztosítható. Ennek eredményeként pedig a helyi büntetés-végrehajtási intézetek még zsúfoltabban működnek tovább.

Jogalkalmazási problémaként emelte ki, hogy jelenleg az előzetes letartóztatás foganatosítására szolgáló jogszabályok eltérő rendelkezéseket tartalmaznak a fogva tartás helyétől függően, ami egyben azt a visszásságot is felveti, hogy az előzetesen letartóztatottak nehezen értik meg; miért a fogva tartás helye határozza meg jogaik és kötelezettségeik érvényesítését, és miért nem a letartóztatotti státuszuk. Az egységes szabályozás szükségességét alapvető követelményként fogalmazta meg hozzászólása végén.

Dr. Kertész Imre, az állam- és jogtudományok doktora, professzor emeritus a bv. intézetek túlszűfoltóságával kapcsolatos problematikához csatlakozva elemezte a 100 ezer lakosra jutó fogvatartottak számának alakulását nemzetközi összehasonlításban. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a közvélemény folyamatosan a büntetések és a büntetés kiszabásának a szigorítását követeli. Hangsúlyozta, hogy a bűnözés csökkenése és a bv. intézetekben fogva tartottak számának alakulása között nincs közvetlen összefüggés, mert ez utóbbi a mindenkori büntetőpolitika, a büntetéskiszabás függvénye.

Dr. Lajtár István legfőbb ügyészégi osztályvezető-helyettes ügyész hozzászólásában a szerző tankönyvből származó idézetekkel is igazolta a törvényesség követelményének szükségességét a végrehajtás során. Rámutatott arra, hogy egy ország jogállamiságának egyik fokmérője, hogy a független bíróságok által valamennyi jogerősen kiszabott büntetés, intézkedés, eljárási kényszerintézkedés, személyi szabadságot korlátozó jogkövetkezmény végrehajtására és annak nyilvántartására a vonatkozó törvényeknek és más jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, az időszerűség elvének megtartása mellett kerüljön sor. A bv. intézetekben tapasztalható zsúfoltág, valamint a többi fogvatartó helyen egyaránt tetten érhető személyi és tárgyi feltételek hiánya kapcsán kiemelte, hogy a szükséges feltételek hiánya akadályozhatja a törvényi előírások hatályosulását, ezért az ahhoz szükséges pénzügyi fedezet biztosítása egyben alapvető törvényességi követelmény is. A követelmények és feltételek természetesen az ország általános teherbíró képességének függvényében lépésről lépésre valósíthatók csak meg. Mindez azonban azzal is jár, hogy a jövőben számolni kell nemzetközi szervezetek jogos és egyre türelmetlenebb sürgetésével a körülmények javítása érdekében.

Hozzászólása második részében a büntetés-végrehajtást övező külső kontroll- és garanciarendszer elemei közül részletesen szólt az ügyészi törvényességi

felügyeletről és annak kiteljesedéséről. Utalt arra, hogy folyamatban van a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény, valamint az ügyészségi szolgálati viszonyról és adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény módosításáról szóló T/3712. számú törvényjavaslat általános vitája. A tervek szerint 2001 első félévének végén elfogadásra kerülhet a törvény, amely a kihirdetését követő 15. napon lépne hatályba. A törvényjavaslat – amely többek között lehetővé tenné a többi nyomozó hatósághoz hasonlóan az ügyészség részére is a titkos információgyűjtést, valamint kiszélesítené az ügyészségi nyomozások körét – teljeskörűen újraszabályozza az ügyészség büntetés-végrehajtási felügyeleti tevékenységét. A javaslat megteremti a jogsértően Magyarországon tartózkodó külföldiek határőrségi közösségi szálláshelyeken történő elhelyezése, továbbá a szabálysértési elzárás végrehajtása törvényességi felügyeletének törvényi alapját. A tervezet elfogadása esetén tovább bővül a bv. felügyeleti szakági hatáskör, kiegészül a bűnmegelőzési ellenőrzés, a házi őrizet, az előállító helyiségekben fogantatosított személyi szabadságkorlátozás, valamint a körözéssel kapcsolatos nyilvántartás törvényessége feletti ügyészi felügyeleti tevékenységgel is. Ezzel párhuzamosan bővül az ügyész vizsgálati, intézkedési jogköre is, elősegítve ezáltal az ügyészi munka hatékonyságát. Hozzászólása végén azon meggyőződését hangsúlyozta, hogy az ügyészség várható jogállami hatáskörbővülése egyaránt hozzá fog járulni a végrehajtás hatékonyságának és törvényességének erősödéséhez.

Dr. Irmes Gellért főtanácsos, nyugalmazott Fejér megyei főügyész hozzászólásában értékelte a tankönyvet, melyet a jogalkalmazók, az egyetemisták, az elméleti és a gyakorlati szakemberek által is hasznos, naponta forgatható tudományos igénnyel megírt alkotásnak minősített. Kiemelte, hogy számos gyakorlati kérdést is tartalmaz, továbbá ezekkel összefüggésben konkrét megoldásokat is megfogalmaz. Hangsúlyozta a jogalkalmazásban részt vevő bv. bírák és ügyészek jó együttműködésének szükségességét a Fejér megyei tapasztalatok függvényében. A könyv megírásáért valamennyi jogalkalmazó nevében köszönetet mondott a szerzőnek.

Dr. Herke Csongor egyetemi adjunktus, ügyvéd a tankönyv értékelése keretében külön is kiemelte az előzetes letartóztatás végrehajtásával kapcsolatos fejezetet. Utalt arra, hogy hazánkban 83 körül van a 100 ezer lakosra jutó előzetesen letartóztatottak száma, ami az európai átlag háromszorosa. Kiemelte, hogy a hatályos szabályozás korszerű, a gyakorlat azonban már számos kívánnivalót hagy maga után. Alapvető hiányosságként értékelte az elvek egységességének hiányát a végrehajtás terén. Ellentmondásos, hogy jóval rosszabb helyzetben vannak az előzetesen letartóztatottak, mint az elítéltek, a rendőrségi fogdán elhelyezett letartóztatottak jogi helyzete is eltér a bv. intézetekben fogvatartottakétól. A fenti problémákkal összefüggésben a változtatás szükségességét hangsúlyozta.

Jancsák Ramona ötödéves egyetemi joghallgató az egyetem joghallgatóinak képviseletében a fogvatartottak munkáltatásával kapcsolatos kérdéseket elemezte, a megoldások keresését célzó kérdéseket tett fel a szerzőnek. Tolmácsolta a hallgatók azon felvetését is, mely szerint féléves tárgyként nehéz elsajátítani a büntetés-végrehajtási jog teljességét, ezért javaslatot fogalmazott meg azzal összefüggésben, hogy a jövőben egész éves tantárgy legyen.

TAPASZTALATCSERE

Dr. Tremmel Flórián a hozzászólásokat követően külön is értékelte a tankönyvet, elismerését fejezve ki a szerzőnek, egyben reményének adott hangot, hogy megszületik a folytatás, és mielőbb rendelkezésre áll majd az átdolgozott, kibővített újabb kiadás.

Dr. Vókó György a konferencián elhangzottakra reflektálva hangsúlyozta, hogy a tankönyv megjelenése óta eltelt időszak alatt a jogi szabályozásban lezajlott változások miatt a tankönyv egyes oldalainak újraírása vált szükségessé. A dogmatikai részben a fogalom kiegészítésre szorul a büntetés-végrehajtás övező garanciarendszerrel. A szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása tárgyában hozott bírósági határozat ellen megnyílt a jogorvoslati lehetőség, szigorodtak az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának feltételei, amelyeket szintén szükséges átvezetni a tankönyvben. Bővült az ügyész és a bv. bíró feladatköre is. A büntetés-végrehajtás területén tapasztalható zsúfoltsággal összefüggésben hangsúlyozta, hogy a jogállami törvényességi követelményekből semmilyen nehézség ellenére nem szabad engedni. Egyetértett a hallgatók azon felvetésével, mely szerint fél éves tantárgyként nagy feladat elsajátítani a büntetés-végrehajtási jog teljességét, ezért javasolta – az elhangzottakra figyelemmel – a büntetés-végrehajtási jognak a pécsi tudományegyetemen egész éves tantárggyá tételét.

Lajtár István